

Nr 278

Av herr **Bengtsson** i Landskrona m. fl., angående den äldre arbetskraftens sysselsättning.

(Lika lydande med motion nr 246 i Första kammaren)

Den enskilda människans sysselsättningsfråga framstår i dagens föränderliga samhälle som det centrala i arbetsmarknadspolitiken. Konjunkturbilden har under senaste halvåret förbättrats, och med de åtgärder som vidtagits bör vi inte se alltför mörkt på sysselsättningsläget i stort. Även om vi skulle gå mot en högkonjunktur, måste vi emellertid ändå räkna med att utvecklingen kommer att fordra en i ordets bästa bemärkelse effektiv arbetsmarknadspolitik med sysselsättningsskapande åtgärder från samhällets sida. Struktumvandlingen, där automatisering och rationalisering är viktiga beståndsdelar, är ett av villkoren för ett ökat välbefinnande och avgörande för om vi skall kunna hävda oss mot ett allt effektivare arbetande näringsliv i världens industrinationer.

Villkoret för att man skall acceptera en sådan utveckling är att den enskilda individen inte kommer i kläm och får betala kostnaden för flertalets höjda standard. Villkoret måste vara att den utrationaliserade eller friställda kan sugas upp av arbetsmarknaden och erhålla andra arbetsuppgifter. Om detta inte kan ske av den enskildes egen kraft måste samhället träda till och genom omskolning eller på annat sätt, kanske genom sociala åtgärder, hålla den friställda skadeslös till dess nya arbetsuppgifter erhållits.

Vid ett studium av statistiken över de på arbetsförmedlingarna anmälda arbetslösa framgår att omkring en tredjedel av dessa är i åldrarna över 60 år. Flertalet av dessa äldre har kommit att friställas i samband med rationaliseringar eller företagsnedläggningar. Det har sedan visat sig ytterst svårt för dessa att på nytt få en plats i produktionen, då företag som nyanställer i första hand försöker tillgodose sitt behov av arbetskraft bland de yngre.

Genom att öka ersättningstidens längd från de erkända arbetslöshetskassorna och genom införandet av det så kallade äldrestödet har en del av de ekonomiska svårigheterna för de långvarigt arbetslösa lindrats. Men detta medför å andra sidan, trots de statsbidrag som utgår till arbetslöshetskassorna, att dessa kommit att belastas hårdare. De flesta människor finner som regel ingen tillfredsställelse i tillvaron utan en meningsfull sysselsättning. Andra, ännu oprövade åtgärder måste därför tillskapas för

att den friställda äldre arbetskraften på nytt skall kunna slussas in i produktionen.

För att skapa möjligheter till lösningar av här påtalade problem fordras samhällets medverkan. Vi vill erinra om att under en tid med relativt stor arbetslöshet bland byggnadsarbetarna, och särskilt bland de äldre av dessa, infördes bestämmelser vid tillståndslämnandet av ett nytt arbetsobjekt, att en viss del av arbetskraften skulle tas bland de äldre. Att direkt omsätta detta inom exempelvis den egentliga industrin låter sig kanske inte göra men går kanske å andra sidan att anpassa också här med vissa moderationer.

Tänkbart vore givetvis också någon form av kommunala eller statliga arbeten, eller någon kombinationsform av dessa båda, där den äldre arbetskraften, möjligen under lugnare former än på öppna marknaden, kunde beredas sysselsättning.

En annan väg som borde undersökas vore tillskapandet av vad man kunde benämna samrådsgrupper. Dessa kunde sammansättas av representanter för företag och anställda inom en kommun eller viss region för att diskutera fram lösningar av sysselsättningsfrågan för främst den friställda äldre arbetskraften inom ifrågavarande område.

Om inga lösningar av här antydd art kan erhållas bör övervägas om någon form av lagstiftning kan användas för att lösa svårigheterna. Vi kan inte i längden låta fullt användbar arbetskraft gå outnyttjad, i många fall endast beroende på att vederbörande nått en viss ålder. Skulle den trend som nu gör sig gällande på detta område komma att få större omfattning, kan det komma att bli ett hot för välförhållandena i många svenska hem. Frågor av denna art kan synas svåra att lösa, men inför svårigheter får vi inte hesitera, vi måste diskutera oss fram till lösningar.

Åberopande det ovan anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att ytterligare åtgärder övervägs för att finna framkomstvägar till lösandet av den äldre arbetslösa arbetskraftens sysselsättningsfrågor.

Stockholm den 22 januari 1969

Hugo Bengtsson (s)
i Landskrona

Villiam Björk (s)
i Påarp

Einar Henningsson (s)

Erik Adamsson (s)

Anna-Greta Skantz (s)